

2016 - ANUL COȘBUC (XXX):

Amenințat și batjocurit pentru că a cutezat a vorbi românește!

Purtând în bețe exemplare din „Gazeta Transilvaniei” și „Tribuna” drept prapuri... le-au ars

Continuăm reproducerea corespondenței particulare apărută în Tribuna (nr. 19 din 8/20 maiu 1884 în rubrica „Correspondențe particulare ale „Tribunei”), articol ce prezenta situația tensionată în comunitatea studenților din Cluj, relațiile dintre studenții („junii”) români și maghiari dar și principalele lor „obiective - revendicări”:

« Nu ne vom perde răbdarea. – Murim pentru tron, pentru patria comună, dar luptăm pentru înflorirea poporului nostru și respectarea condițiilor firești: libertate națională, limbă românească în justiție, administrațiune și guvernare între marginile întegrității de stat.

Acum să urmeze evenimentele scandaloose a junimii maghiare universitare din Cluj:

În 14 Maiu înaintea amezii un june universitar român a fost pe stradă amenințat și batjocurit în prezența mai multor Maghiari pentru că a cutezat a vorbi românește. În ziua premergătoare alt june român a fost chiar împins, altul chiar bătut cu bâta pe spate.

Junii români înse numai românește vorbesc, cu colegii lor maghiari de loc nu comunică. Au decis să îndure toate insultele, să încungiure locurile publice după putință, la oare regulat să meargă, pentru-ca să nu compromitem nici la aparință liniștea și demnitatea opincei române ce i-a trimis. De cu seară în 14 Maiu s’a ținut adunarea junimei maghiare, convocată espres în contra societății de lectură „Iulia” întărită de lege. Sau decis:

a) Ministerul și poliția să fie recercate prin senatul universității pentru ca cuibul viperelor și agitatorilor în contra ideei de stat maghiare, „Iulia”, să fie brevi manu disolvată, sau cel puțin

statutele societății să fie într'acolo modificate, ca și Maghiarii făcându-se, membrii se iee rolul conducător;

b) Ca profesorul de limba română dela universitatea din Cluj d-nu Dr. Gregoriu Silași să fie amovat, sub pretext că ar fi capul unei mișcări daco-romanistice.

c) Junimea română să fie eschisă din toate societățile universitari. –

Sub decursul ședinții națiunea română a fost batjocurită cu epitete rușinoase nedemne de reprodus.

Seara la 8 oare d-nul profesor Dr. Silași a primit o epistolă anonimă dimpreună cu o șpargă subțirigă. E timbrat de hoher (calău), capul tuturor reuțăților recomandându-i-se a se spânzura, sau a părăsi universitatea. –

Poliția a fost la 8 oare seara avisată ca să facă dispoziții în contra demonstrațiunii proiectate. Totuși abia la 9 oare a sosit ajutorul aflând gloatele turbulente șuerând și amenințând securanța casei d-nului Dr. Silași. De aici între chiote selbatice a mers la Dr. Aurel Isac și Iuliu Coroian făcând demonstrații. – Aci poliția de loc nu s'a văzut. Mai apoi s'a dus la casa parochială gr. cath. spărgând poarta încuiată au năvălit în curte căutând localul societății „Iulia” și nesciind unde e, au spart ferestrele vecinului dr. Zucker.

Între acestea inteligența jună română din Cluj serba la Hotelul Biasini, - în număr de vre-o 40 – preseara zilei de 3/15 Maiu. Aci s'a enunțiat cu însuflețire unanimă următoarele:

1. „Inteligența română Clujană esprimă deplină loialitate, și credință strămoșească Înaltului Tron Habsburgic”.

2. „Venerațiune glorioasei amintiri martirilor de pe câmpul libertății și programelor naționali.”

3. „Luptă neclintită pentru limba română și egala îndreptățire a poporului român de trei milioane.”

La 11 oare noaptea ne pomenim cu niște urlate selbatice, chiuituri și insulte din partea unor gloate ivite la ușa salei unde ne aflam. Românașii cântau „Deșteaptă-te române” cu însuflețire și cu sânge rece șezând fiecare la locul seu. Demonștrânții au deschis ușa salei, au spart giamurile ușii și văzând, că Români tot cântă au năvălit în sală sub pretextul fals, că Români i-au provocat, aruncând în dânșii o sticlă. Li s'a spus, că nimenea nu a aruncat, nu au de cuget să insulte pre Maghiari, ei serbează în pace amintirea martirilor din 48, deci se nu conturbe serbarea. Domnul adv. Coroian s'a încercat înzădar a-i îmblânzi, dar a fost luat în batjocură. Vezând Români că scopul e scandalul, ca se-l încungiure au părăsit sala, defilând doi câte doi și trecând prin spalirul format de Maghiari.

Insulte și amenințările curgeau ca ploaia.

„Pe hoherii libertății nu pe aperiții ei serbați voi valachii”, strigau înfuriați.

În 15 Maiu la 10 oare Nr. 63 din „Gazeta Transilvaniei” a fost hulit și publice ars în piață de universitari maghiari. – Seara la 7 oare s'a început maialul arangiat în favorul scoalei gr. cat. din Gilău. Pe la 9 oare aceleași gloate se înfățișară așezându-se parte pe la mese în grădină, parte stând în picioare. Primul vorbitor a zis că dânșii au de scop să controleze decursul petrecerii. – Ceilalți toaștanți înse vorbiau alegorice despre câmpuri pline de mărăcini, tufe și șerpi, cari vor fi

azi mâne stiripiți, ear ceilalți demonștrânți aplaudau și ilustra cu exclamări de „Piară valachii”, - „piară Iulia”.

La acest maial a participat și sublocotenentele în rezervă Augustin Nicoară, care a aflat de consult a cere asistență militară, ca să evite ori-ce catastrofă sângeroasă. Poliția de loc nu a voit să intervină, ci sta afară la stradă cu nepăsare unde nu era nici suflet de om. Asistența militară a și sosit în momentul suprem, ear publicul român s’a depărtat.

Azi, în 17 Maiu la 12 oare junimea maghiară, între sunetele muzicii, purtând în bețe exemplare din „Gazeta Transilvaniei” și „Tribuna” drept prapuri, au pornit pre drumul ce duce la satul Feleac, unde cântându-le “Alilulia” le-au ars. Sermani Români! vi s’a ars „Gazeta Trans.” și „Tribuna” de unde se mai cetiți. Ieri s’a trimis “Gazetei Trans.” O telegramă, pe care oficiul telegrafic nu a voit să o espedeze. – Pe oficialul telegrafic, carele a espedat telegram din Nr. 63 a „Gazetei Trans.” precum se aude l’au tras în cercetare disciplinară. Opinca românească“»

Prof. dr. Vasile Crișan precizează - în lucrarea „Enciclopedie Tribuna” - continuarea evenimentelor anului 1884, în Cluj: «În urma tulburărilor studentești de la Cluj, Societatea „Julia” a fost desființată iar profesorul Silași este trecut la pensie (1886)”»

(va urma)

Marius HALMAGHI

Sursa on-line:

<http://www.tribuna.ro/stiri/cultura/2016-anul-cosbuc-xxx-amenintat-si-batjocurit-pentru-ca-a-cutezat-a-vorbi-romanesce-118442.html>

În: *Tribuna*, 24 iulie 2016.

Arhiva Anunturi online Tribuna sporturilor Publicitate Redactia Tipotrib E-mail Telefon Facebook

Tribuna
Dintotdeauna pentru totdeauna!

Eveniment Actualitate Stirile de pe strada mea Sport Cultura Sanatate Timp liber Tribuna femeilor Descopera lumea

2016 - anul COȘBUC (XXX): Amenințat și batjocurit pentru că a cutezat a vorbi românește!

Facebook Share 0 Tweet 0 Share New

24.07.2016 22:57 1217 vizualizari 0 comentarii

Cautare